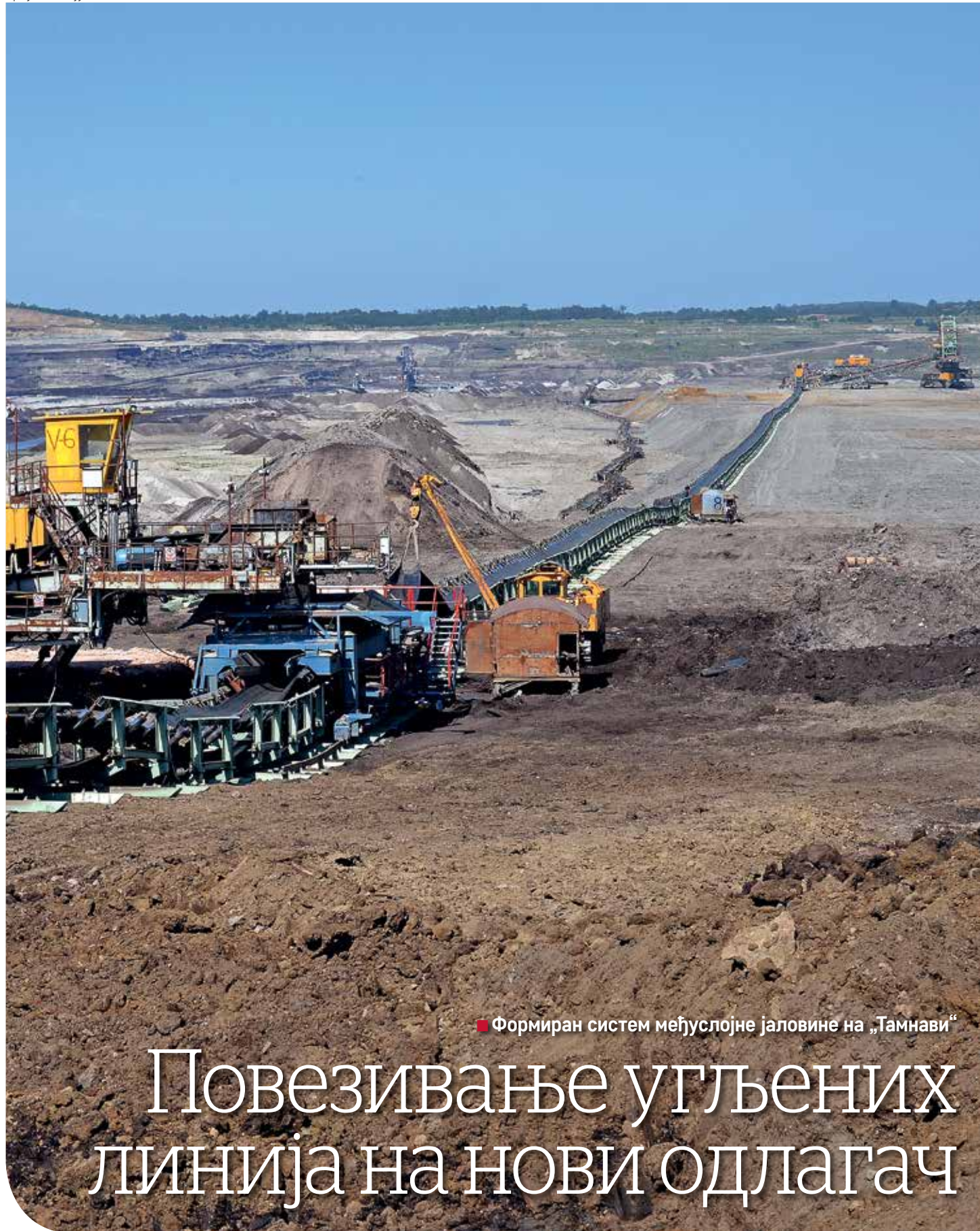




■ Формиран систем међуслојне јаловине на „Тамнави“

Повезивање угљених линија на нови одлагач



■ Површинске копове Рударског басена „Колубара“ током маја посетили су студенти треће и четврте године Рударског одсека Техничког факултета у Бору



Садржај

09

актуелно

Модернизација опреме у Топлани
За чистији ваздух

10

Сарадња „Колубаре“ и средњих школа и факултета
Кад је теорија обogaћена праксом

12

репортажа

Велики транспорт „глодара 7“
„Винула“ се поново „плава птица“

14

актуелно

Реконструкција система на Пољу „Д“
Више јаловине – више угља

15

Центар за испитивање угља и отпадних вода у „Преради“
Набављени савремени апарати

16

Унапређење квалитета интерног информисања у оквиру ЕПС-а
Комуникација као кључ функционисања система

18

Хортикултура, хоби Душка Лесендрића
Равнотежа духа

19

локални мозаик

Удружење пензионера општине Лазаревац
Подршка најстаријима

22

временлов

Конак Михајловића из 19. века
Сведок три столећа



04

Формиран систем међуслојне јаловине на „Тамнави“

Повезивање угљених линија на нови одлагач



07

Милорад Грчић и Александар Антић посетили раднике у ТЕНТ А

Велики допринос ЕПС-а расту БДП-а Србије

08

Изградња нове депоније из „зеленог“ пројекта

Сарадња домаћих и страних стручњака



импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ.
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В.Д. ДИРЕКТОРА: Милорад Грчић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ И ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Ана Павловић, ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, ФОТО-РЕПОРТЕРИ: Александар Рашин и Милан Цвијетић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 785 5086, 785 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs, НАСЛОВНА СТРАНА: Милан Цвијетић, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: ЈП „Службени гласник“ Београд, ТИРАЖ: 2.500, ПРВИ БРОЈ ЛИСТА РУДАРСКОГ БАСЕНА „КОЛУБАРА“, ПОД НАЗИВОМ „КОЛУБАРА“, ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ 24. СЕПТЕМБРА 1960. ГОДИНЕ, ОД 15. НОВЕМБРА 2017. НОСИ НАЗИВ „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Повезивање угљених л

За време годишњег ремонта, после сервиса опреме на угљеном систему, све линије на њему повезују се на нови одлагач преко којег ће одлагати међуслојну јаловину. Укључивање багера који су радили на угљу на нови систем трајаће до 25. јуна

На најпродуктивнијем „Колубарином“ угљенокопу „Тамнава-Западном пољу“ приводе се крају велики послови, на којима су протеклих неколико месеци запослени били максимално ангажовани. Наиме, за време годишњег ремонта, после завршетка детаљних сервиса опреме на угљеном систему, све линије на њему, једна за другом, повезују се на нови одлагач преко којег ће одлагати међуслојну јаловину. Прикључивање је почело 3. јуна, а трајаће до 25. јуна, када је планирано да након годишње инвестиционе оправке на систем међуслојне јаловине буде укључен последњи багер, „глодар 2“ са Поља „Г“.

— И пре отварања копа, знало се да нас, после одређеног периода експлоатације, у раду очекује „борба“ са великом количином прослојака и међуслојне јаловине у угљеном слоју. Крајем прошле године купљен је нови, моћни одлагач теоретског капацитета 12.000 кубних метара на час, који има задатак да предупреди настајање уског грла у производњи. Ова снажна, модерна машина уклања међуслојну јаловину са свих угљених линија, а задржали смо и један јаловински систем мањег капацитета који је са овим



одлагачем радио од његовог доласка у коп — објаснио је Небојша Симић, технички директор „Тамнава-Западном поља“, и додао да се, када је реч о међуслојној јаловини, овај површински коп сада налази у пројектованој фази.

Рудари подсећају да је превазилажење поменутих потешкоћа у производњи дуго задавало главобоље свим запосленима на „Тамнави“. Једно од решења било је и то да су као одлагачи коришћена два бандвагена, односно радила

су два система међуслојне јаловине.

Симић каже да су сада, после најновијих интервенција, створени услови да до пуног изражаја дође велики потенцијал новог одлагача и транспортера јер су у питању траке ширине 2.000 милиметара.

Иако је лежиште доста раслојено на свим линијама, не очекује се да буде проблема. Прослојака има на првој линији на којој ради „глодар 5“, али и на другој, са „глодаром 1“, на којој је однос угља и јаловине веома неповољан

и прослојци обухватају две трећине материјала. Планирано је да се на трећој линији, до одласка „глодара 2“ на Поље „Г“, пребације међуслојни песак да би се ослободило што више угља за рад ведричара. На четвртој линији, пак, на којој ведричар и ради, биће најмање прослојака за пребацивање преко система међуслојне јаловине. Захваљујући томе што овај специфични багер копа угљ на задњој линији, у неком тренутку биће коришћена и могућност директног пребацивања прослојака. Ово ће,

Линија на нови одлагач



кажу стручњаци, бити значајно, посебно у ситуацији када се више багера „преклопи“, јер тада може да дође до успоравања одлагања, због усклађивања капацитета на везном транспортеру.

– Повезивање свих угљених линија на одлагач, у систем међуслојне јаловине, условно је и тест његовог капацитета. Вероватно је да, ипак, ниједног тренутка нећемо користити његове максималне могућности. Али, за један систем који има мало планских застоја, јер га чини неколико линија са угља,

изузетно је важно да има багер који није уско грло ни у једном аспекту свог рада, што је доказано кроз тест временског искоришћења. Максимална количина материјала за одлагање која ће стизати на одлагач је око 5.000 кубика на час. Најважније, и оно што је и била основна идеја приликом његове набавке, јесте постизање константности и сигурности у раду – рекао је Симић.

Да би се оформио овакав систем, било је неопходно да пре завршетка ремонта на багерима

који раде на угљу буде урађена реконструкција на Трећем јаловинском систему, који ради са одлагачем. Она је трајала четири дана и захтевала је много комплексног и обимног посла. Уз замену погона, скраћења и велика померања трака, погонска станица са система замењена је оном која је ранија била на међуслојној јаловини.

Реконструкција је завршена последњег дана маја уз велико ангажовање бројних машина помоћне механизације и запослених са система

Нова организација ремонта

Редован ремонт машина и опреме на угљеном систему „Тамнава-Западног поља“ ове сезоне завршен је успешно. Обим реализованих послова већи је него претходних година, мада треба напоменути и да након велике санације после поплава класичних инвестиционих оправки није било.

– Када је реч о распореду планираних застоја машина, ове године били смо нешто флексибилнији него раније. „Слободнија“ динамика активности, уз обавезу да целина посла буде завршена у предвиђеним роковима, отворила нам је могућност да реализујемо квалитетнији годишњи ремонт – рекао је Горан Томић, директор копа.

Према његовим речима, раније примењиван систем рада током инвестиционих оправки, који је подразумевао да све машине стану и крену истог дана, носио је са собом ризик да расположиви број запослених не може квалитетно да обави бројне задатке у одређеном року.

– Другачија динамика омогућила је ове године и „Металу“ да свој део посла боље организује – сматра Томић.

међуслојне јаловине и Трећег јаловинског система. Посебна пажња посвећена је пословима на транспортеру, који је заједнички за један јаловински систем и четири линије са угља.

Како су објаснили на „Тамнави“, било је неопходно да одлагач на почетку реконструкције најпре закипа неке нивелете да би направио дужу линију. Тиме су омогућена већа померања и створени услови да се након почетка производње угља што више смањи број потенцијалних технолошких застоја. Због тога је одлагалишни транспортер одлагача у једном делу знатно померен, чак за 180 метара.

М. Димитријевић

Формирана јединица цивилне заштите

У складу са процењеним ризицима, јединица је подељена у одељења за прву помоћ, извлачење из рушевина и противпожарну заштиту



И звршавајући своју законску обавезу, а у складу са проценом угрожености која је у огранку „Дринско-Лимске ХЕ“ урађена пре три године, хидроелектрана „Бајина Башта“ прва је у систему ЕПС-а формирала јединицу цивилне заштите опште намене. Средином маја одржано је прво постројавање јединице која засад броји 30 припадника и у рангу је вода. Њен задатак је да реагује на

ванредне догађаје (елементарне непогоде и техничко-технолошке удесе), првенствено у кругу хидроелектране, али и ван круга, по потреби и на захтев општинског штаба за ванредне ситуације.

У складу са процењеним ризицима, јединица је подељена у три одељења, односно специјалности: за прву помоћ, извлачење из рушевина и противпожарну заштиту.

– Припадници јединице у наредном периоду треба да прођу општу и посебну обуку према специјалностима за које су одређени. Првенствено ће се урадити обука из прве помоћи и противпожарне заштите, а већ је изведена обука у руковању набављеном опремом. Припадници јединице су присуствовали демонстрацији употребе мобилних резервоара за воду, напртњача, изолационих

Опрема

У ХЕ „Бајина Башта“ већ су набављене униформе за припаднике јединице, као и потребна опрема: ватрогасне пумпе, агрегати, изолациони апарати, ватрогасна црева, напртњаче, мобилни резервоари за воду и друга опрема првенствено намењену гашењу пожара.

апарата, пумпи за воду и агрегата за електричну енергију, коју су извели припадници ватрогасне јединице из Бајине Баште и представници добављача опреме. Путем периодичних обука у наредном периоду, јединица треба да достигне висок ниво спремности за реаговање на ванредне догађаје – рекао је Златан Јовановић, руководилац Службе за заштиту и безбедност огранка „Дринско-Лимске ХЕ“.

У плану је формирање јединица цивилне заштите општих намена у „Лимским ХЕ“ и ХЕ „Зворник“.

Ј. Петковић

■ Дрон и инфрацрвене камере у функцији дистрибуције

„Вруће тачке“ под лупом

Професионални беспилотни системи пружају дневно ажурне информације о стању на терену, уз могућности разних мерења и анализа

У „ЕПС Дистрибуцији“ Београд улажу се напори да се у употребу уведу беспилотне летелице – дронови са инфрацрвеним камерама и другом видео-опремом, у циљу још бољег одржавања надземне дистрибутивне мреже и електроенергетских објеката.

– После употребе беспилотних авионских система, које смо

користили за снимање коридора надземног вода „Београд 4“ – „Београд 11“, за снимање приобалних подручја због угрожености електроенергетских објеката од поплава, снимања траса водова због угрожености водова растињем и снимања због обнове ортофотоснимака, као и пописа објеката у савском приобалном подручју и подручју Алтине и Калуђерице, тестирали смо и квадрикоптер, други тип летелице – каже Владимир Стојичић, председник пројектног тима за снимање дистрибутивне мреже и водећи стручни сарадник за подршку процесима управљања ДЕЕС у Центру за ИКТ.

Квадрикоптер је летелица са две камере: једном интегрисаном, високе резолуције од 38 мегапиксела и термалном камером. Код овог модела полетање је вертикално, летелица може да

лебди у месту и осматра објекат. Летелица сама држи одстојање од објекта који су предмет инспекције, док оператер анализира видео-снимак у реалном времену, снима фотографије високе резолуције или снима видео/фото-материјал термалном камером.

Професионални беспилотни системи пружају дневно ажурне информације о стању на терену, уз могућности разних мерења и анализа, што је од изузетног значаја за ефикасно управљање електродистрибутивном мрежом. Уз поштовање законске регулативе, на беспилотне летелице могуће је монтирати широки дијапазон инфрацрвених камера и видео-опреме, и употребити их за термографско испитивање свих елемената водова који су у погону, односно откривање недозвољених загревања која могу угрозити безбедан рад водова.

М. Стојичић



■ Владимир Стојичић

Управљање

Квадрикоптер може да ради самостално, применом аутопилота, али се њиме може управљати и интерактивно, преко даљинског управљача или додирног екрана, што се најчешће користи у пословима надзора и инспекције – каже Стојичић.

Велики допринос ЕПС-а расту БДП-а Србије

ЕПС је наставио с одличним резултатима и у априлу и произвео за око 14 одсто више електричне енергије него у истом месецу 2017, док је производња угља повећана за око шест одсто



Обилазак

Министар енергетике Александар Антић и Милорад Грчић, в. д. директора ЕПС, заједно са Савом Безмаревећем, извршним директором за производњу енергије у ЈП ЕПС, Гораном Лукићем, директором производње у огранку ТЕНТ, Миланом Петковићем, директором ТЕНТ А, и сарадницима обишли су радове у машинској хали на турбоагрегату блока А4 и командне просторије овог термопостројења.

Резултати „Електропривреде Србије“ у производњи електричне енергије и угља знатно су допринели расту БДП-а и индустријске производње Србије у првом кварталу ове године, рекли су Александар Антић, министар рударства и енергетике, и Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС, приликом обиласка радова на капиталном ремонту блока А4 у ТЕНТ А.

Антић је истакао да је важно то што ЕПС наставља са политиком инвестиција и капиталних ремонта кључних блокова. Он је захвалио и менаџменту ЕПС-а и свим запосленима на великој посвећености и озбиљном раду који су допринели економском расту Србије од 4,5 одсто у првом кварталу. Он је додао да је ЕПС наставио с одличним резултатима и у априлу и произвео за око 14 одсто више електричне енергије него у истом месецу 2017, док је производња угља повећана за око шест одсто.

Антић и Грчић су најавили да ће капитални ремонт блока А4 у Термоелектрани „Никола Тесла А“ у Обреновцу бити завршен до краја јула.

Ремонт блока А4 у ТЕНТ А једна је од најзначајнијих инвестиција ове године у систему ЕПС-а, а улагањем око 53 милиона евра снага блока биће повећана на 332 мегавата, продужиће се радни век и

унапредити енергетска ефикасност и заштита животне средине.

Грчић је нагласио да се радови на блоку А4 одвијају боље од планиране динамике и да ће бити завршени у предвиђеном року.

– То је један од најважнијих послова у ТЕНТ-у којим ће се за нешто више од 20 мегавата повећати капацитет блока А4 и продужити радни век за неколико наредних деценија. Овим послом остварује се политика Александра Вучића,

председника Србије, целе Владе и менаџмента ЕПС-а усмерена на то да се ЕПС ојача, а енергетски капацитети прошире и прилагоде свим прописима ЕУ. Захваљујући овако великом послу јасно се види колико су српске фирме способне да раде на енергетским капацитетима Србије, а само у ремонту овог блока учествује више од 40 различитих домаћих фирми – рекао је в. д. директора „Електропривреде Србије“.



■ Са ремонта „четворке“

Грчић је додао да су део те политике и започети капиталан пројекат одсумпоравања димних гасова на блоковима А3, А4, А5 и А6 у ТЕНТ А и одлука да се, уместо гашења, најстарији блокови А1 и А2 сачувају и ревитализују тако да раде и у наредним деценијама.

– Захваљујући подршци и ангажовању председника Републике Србије Александра Вучића и појединим министарствима у Влади Србије, изменом стратегије о развоју електропривреде, два најстарија блока ТЕНТ А биће не само сачувана од гашења, већ ће им планираном ревитализацијом бити продужен радни век – нагласио је Грчић.

У систему „Електропривреде Србије“ блокови А1 и А2 имају велики значај и улогу. С обзиром на њихов технички концепт, ови блокови су једини способни да на локацији ТЕНТ А крену самостално, и да преостале блокове снабдевају неопходном помоћном паром, која је предуслов за покретање јединица. Њихов значај је и већи за Градску општину Обреновац, на чијој се територији налазе ТЕНТ А и ТЕНТ Б, јер снабдевају топлотном енергијом потрошаче у Обреновцу. Планирано је да ревитализација ових блокова почне 2021, односно 2022. године, и да се инвестира око 200 милиона евра.

Р. Е.

Сарадња домаћих и страних стручњака

Инжењери немачког FАМ-а, који су са експертима ЕПС-а и „Колубаре“ ангажовани на мултидисциплинарном пројекту, задовољни квалитетом и динамиком обављених послова, као и сарадњом са српским колегама



■ Еберхард Кирсте, Марија Магдалена Ристовић (асистенткиња) и Томас Кервин

Током ове године у Рударском басену „Колубара“ биће завршен „зелени“ пројекат, којим ће се уједначити квалитет лигнита са копова, модернизовати опрема, подићи ефикасност термоелектрана и подићи ниво примене прописа у области заштите животне средине.

Важан део „зеленог“ пројекта је увођење система за управљање квалитетом угља и хомогенизацију у западном делу „Колубаре“. Поред већ постојеће депоније крај Дробилане, у току је изградња нове депоније за ситни угаљ са тамнавских копова у коју ће моћи да се смести 400.000 тона угља, што је двоструко више него сада.

Са будуће депоније термоелектранама ће се испоручивати угаљ уједначеног квалитета. Циљеви увођења овог система су штедљив однос према енергетским ресурсима, оптимално управљање електранама, очување животне средине, постизање високе поузданости у снабдевању, као и оптимизација добити у продаји угља.

Изградња инфраструктурних објеката за нову депонију угља на површинском копу „Тамнава-

Западно поље“ обухвата испоруку материјала и опреме, извођење грађевинских, машинских и електро радова, примопредају и пуштање у рад.

Међу странцима који су током протеклих година у „Колубари“ ангажовани на мултидисциплинарном пројекту „Унапређење заштите животне средине у колубарском басену“ јесу и машински инжењери немачке компаније FАМ Томас Кервин и Еберхард Кирсте. Заједно са стручним тимовима ЕПС-а и „Колубаре“ они интензивно раде на пројекту који води ка рационалнијем коришћењу угља као необновљивог природног ресурса, сигурном снабдевању термоелектрана угљем уједначеног квалитета и смањењу емисија штетних гасова.

Обављајући послове сајт-менаџера, Еберхард Кирсте организује своје колеге које долазе из FАМ-а, док је Томас Кервин специјалиста за машинску монтажу. Обојица месецима раде на пословима изградње

нове депоније на којој ће се складиштити угаљ са копова „Тамнава-Западно поље“, Поље „Г“ и будућег копа „Радљево“.

– Упознали смо много љубазних и пријатних људи. Са колегом Дарком Даничићем и његовим тимом имамо одличну сарадњу. Наравно, не причамо само о послу. Људи овде знају свој посао и раде га квалитетно. Постоје многе могућности за напредак, али као и увек, развој у многоме зависи од новца. Иначе, боравак у Србији ми веома прија – рекао је Кирсте, додајући да ће можда остати дужи него што је планирао.

Кервин је сагласан са Кирстевим утисцима, а о самој „Колубари“ има позитивно мишљење.

– Много сам радио у иностранству и могу да кажем да је начин рада мање-више свугде исти. Ипак, систем који се тренутно примењује приликом реализације великих послова у Рударском басену „Колубара“ јесте међу најмодернијима. Централно место у овом пројекту

припада увођењу система за управљање квалитетом угља на тамнавским површинским коповима са изградњом нове депоније за хомогенизацију угља. Драго нам је што учествујемо у увођењу чистије производње и одрживе експлоатације природних ресурса – казао је Кервин.

Обојица су смештени у Лазаревцу. Град им се свиђа, а у

Размена знања и упознавање култура

Током рада на пројекту, а у рударству они трају по неколико година, међу ангажованим стручњацима из различитих земаља обострано се преносе и размењују не само знања и искуства, већ и обичаји и навике. Управо тај начин ширења културе један је од најбитнијих за обострано разумевање и поштовање, какво се не може постићи рекламним кампањама – рекао је Даничић.

слободно време обилазе Београд, одлазе на планине, путују по целој Србији. Научили су неке речи на српском, који их подсећа на руски, а непрестано препознају германизме. Као и већина странаца, кажу да је наша храна одлична. Прија им сусрет двеју култура. Сматрају да разлике нису велике пошто обе припадају европској баштини. Запазили су и да је Србија специфична по односу домаћина и странаца. Немачки инжењери кажу да су људи веома дружељубиви и пријатељски расположени, као и да се такав став не среће свуда.

Комплетан „зелени“ пројекат, чија је вредност око 181 милион евра, финансира се средствима Европске банке за обнову и развој (EBRD), Немачке развојне банке (KfW) и средствима ЕПС-а. Реализација траје од 2013. до 2018. године. Сарадњом са страним фирмама „Колубара“ добија приступ иновацијама и решењима која су доступна технолошки развијеним земљама. „Зелени“ пројекат је наставак сарадње започете још у прошлом веку куповином немачке опреме.

– Од 2000. године урађен је низ пројеката са страним компанијама



■ Напредују радови

током којих је подигнут степен ефикасности опреме. Наше фирме су као подизвођачи подигле конкурентност, добиле могућност да равноправно конкуришу на тржишту и да добијају послове и ван Србије. Такође, упоредо се усвајају техничке процедуре, процедуре безбедности на раду, процедуре у вези са финансирањем и функционисањем пројеката

уопште. На тај начин шири круг инжењера стиче искуство као и на било којем другом градилишту у Европи. Поред подизања нивоа комуникацијског знања, усавршава се и енглески језик – објаснио је значај сарадње са странцима др Дарко Даничић, пројект-менаџер за реализацију пројеката „Б“ и „Ц“ у оквиру „зеленог“ пројекта.

Према досадашњим искуствима, кажу инжењери

„Колубаре“, стручњаци образовани на домаћим школама и факултетима углавном су истих способности као и страни, мада ови други обично имају и искуства са бројних светских градилишта. Страни експерти се најчешће позитивно изражавају о способности домаће радне снаге, нарочито о високостручном кадру.

М. Караџић

■ Модернизација опреме у Топлани

Уградња нове опреме за континуално мерење емисија у ваздуху омогућиће да се резултати читавају аутоматски, преко надзорно управљачког система SCADA

У организационој целини „Прерада“ у току је припрема техничке документације потребне за реализацију пројекта модернизације мерно-управљачког система парних котлова у Топлани. Примена пројекта омогућиће спровођење додатних мера за смањење емисија загађујућих материја у ваздуху, модернизацију рада постројења, као и

За чистији ваздух

редовни мониторинг и вођење евиденције забележених вредности.

– Владином уредбом о мерењу загађујућих материја у ваздуху и стационарних извора загађења прописане су мере и начин на који се врши мерење за постројења снаге веће од 100 мегавата. У случају Топлане то значи да на њој, као постројењу са старим ложиштем, до 2028. године мора да се уради реконструкција и обезбеди континуирано мерење прашкастих материја и гасова. Мерење мора да се обавља преко аутоматских уређаја, што ће омогућити да се прецизније прати утицај рада Топлане на квалитет ваздуха – објаснила је Весна Крстић, руководилац Службе за унапређење и заштиту животне средине „Прераде“.

Према њеним речима, током прошле године урађене су три студије које се баве овом

проблематиком: „Реконструкција електрофилтера 1 и 2“, „Студија за изградњу система за континуално праћење емисије загађујућих материја у ваздуху“ и „Студија реконструкције Погона за отпепеливање“.

На основу урађених анализа, које су усвојене на стручном савету, одлучено је да се реализацији пројекта модернизације приступи фазно. Тренутне активности у складу су са планом да најпре буде уграђена опрема за континуално мерење емисија у Топлани, за шта је урађен пројектни задатак, а затим и спроведена јавна набавка.

Стручњаци у „Преради“ кажу да је потписан уговор за набавку, уградњу и пуштање у рад система за континуално праћење емисије са пратећом инвестиционо-техничком документацијом и потребним

дозволама за њен рад. Према закону, континуално мерење и мониторинг прати емисију азотних оксида, угљен-моноксида, угљен-диоксида, кисеоника и прашкастих материја. Такође, мери се влажност, притисак, проток и температура излазног димног гаса. Концепцијска решења у оквиру студије урађена су у складу са БАТ технологијом и са европским стандардима. Реализацију уговора прати Драган Стевановић, надзорни инжењер за мерење и регулацију у Сектору за унапређење технологије и инвестиционе изградње „Прераде“.

– Рок за припрему техничке документације је 180 дана. Подразумева се да све процедуре усклађујемо са Законом о јавним набавкама и Законом о планирању и изградњи. Када тај део посла завршимо, очекујемо да опрема стигне, после чега следи уградња, а затим калибрација и подешавање – објаснио је поступак Стевановић.

М. Мијаљевић

Кад је теорија обогашена праксом

Током школске 2017/2018. године практична настава организована за око 350 ученика Техничке школе „Колубара“ из Лазаревца. Добро осмишљена пракса и менторски рад испуњавају очекивања школа, факултета и Огранка РБ „Колубара“

Завршава се још једна школска година у којој је Рударски басен „Колубара“, попут других огранака „Електропривреде Србије“, средњошколцима и студентима пружио прилику да уче од професионалаца уз праћење савремених токова образовања и свест о неопходности повезивања теорије

и праксе. И пре најаве увођења дуалног образовања у „Колубари“ се радило на креирању будућег кадра разним програмима практичне наставе, блок-наставом и стручном праксом за ученике и студенте махом техничких струка. Уговорима између „Колубаре“ и средњих школа, односно факултета уређују се начин, време и услови сарадње. Као вид друштвено одговорног пословања, „Колубара“ у оквиру својих могућности сарађује са основним школама и на програмима подршке професионалној оријентацији ученика.

– Дугогодишња сарадња „Колубаре“ и средњих школа иде на добробит самих ученика у смислу добијања адекватног образовања, али и нашег огранка, пошто увек можемо да рачунамо на потенцијални кадар који ће почињати да ради како се кадровска структура буде мењала природним одливом радника. Инструктори су обично искусни радници који децу имају чему да науче. Поред својих редовних радних обавеза, неки од њих преузимају и обавезе ментора, а то треба ускладити – објаснила је Снежана Ранђић, чији



■ Снежана Ранђић

је основни посао оспособљавање и усавршавање запослених, а са својим колегама у Одељењу за образовање и психосоциолошки рад ради и на пословима у вези са праксом студената и ученика средњих стручних школа.

„Колубара“ и школе склапају споразуме о пословно-техничкој сарадњи. Према подацима Одељења за образовање и психосоциолошки рад, сарадња је најразвијенија са Техничком школом „Колубара“ из Лазаревца. Из те школе је у школској 2017/2018. години на пракси било 345 ученика рударске, електротехничке и машинске струке и обраде метала. На број

ученика техничких струка додаје се економски смер исте школе, чији ученици на блок-наставу одлазе у Дирекцију огранка. Осам будућих заваривача из лајковачке Средње школе „17. септембар“ и једанаесторо из гњишке Средње школе „1.300 каплара“ одлази у „Металове“ погоне. Практична настава двојице будућих ауто-механичара из аранђеловачке Техничке школе „Милета Николић“ одвија се у „Помоћној механизацији“ у Рудовцима.

Током целе школске године практична настава обично се реализује два-три пута недељно. Координираним радом професора и „Колубариних“



■ Рајко Маринковић, Славица Вучетић и Зоран Живановић

инструктора практичне наставе школски програм се обликује према могућностима рударског басена. Сама настава се састоји из теоријског дела и одлазака на терен, а све у складу са конкретним образовним профилем. Ради ефикасности, одељења се деле на мање групе, а потом шаљу на различите пунктове у организационим целинама „Површински копови Барошевац“, „Прерада“ и „Метал“. Програм је разрађен и све се усклађује са операцијама на терену. Константно се ради на побољшању услова праксе.

У другој половини маја своју практичну наставу на пункту у Медошевцу завршавао је део одељења Р32. Будуће руковооце механизације у површинској експлоатацији током школске 2017/18. године водили су Славица Вучетић, која у Техничкој школи „Колубара“ предаје рударску групу предмета, и Рајко Маринковић и Зоран Живановић, инструктори практичне наставе.

– „Колубара“ је одличан „полигон“ за праксу с обзиром на бројност и далекосежност послова. Ученике најпре теоријски припремимо, а онда се на правом објекту и практично потврди њихово знање. Деца су заинтересована, нарочито су први одласци на коп импресивни. Када је приступ добар, све функционише како треба – сумирају своје утиске инструктори Маринковић и Живановић, додајући да би можда било боље да ученици цео дан проводе на

терену, управо онако како су они током свог школовања чинили.

Милица Стевановић, Александар Живић и Милош Филиповић, ученици одељења Р32, кажу да се на пракси материја знатно лакше и брже схвата. Утисци са терена су позитивни, иако се све у систему изнутра чини тежим но што је очекивано. Са знањем стеченим у школи и потврђеним у „Колубари“, они планирају наставак школовања.

С друге стране, стручна пракса студената углавном се реализује према споразуму који је крајем 2015. године потписан између ЕПС-а и шест факултета Универзитета у Београду (Рударско-геолошки, Електротехнички, Машински, Правни, Економски и Природно-математички факултет). Под окриљем овог споразума склапају се појединачни уговори са високошколцима, али та могућност пружа се и студентима других факултета који не морају бити само државни, а ни техничке струке. Током 2017. године на стручну праксу у „Колубару“ дошла су 64 студента. Квалитетном организацијом студентске праксе промовишу се пословна култура и друштвена одговорност „Колубаре“, односно ЕПС-а. Добро организована студентска пракса и осмишљене структуре уз посвећено менторство испуњавају очекивања и студената и „Колубаре“.

Као фаза која претходи запослењу младих људи, пракса

се изводи на пословима који одговарају образовном профилу студента и зависно од факултета, може трајати до 30 дана. Све се организује у складу са капацитетима, а велика пажња посвећује се и избору ментора. Будућих инжењера највише је током јула и августа, али има их и у јуну и септембру. Током лета долазе и страни студенти. Њихова пракса траје до 60 дана.

– Осим са средњим школама, Рударски басен има дугогодишњу сарадњу и са многим високошколским институцијама. Повратне реакције ментора и студената су веома позитивне. Није редак случај да постдипломци поново дођу ако су код нас већ били током основних студија. Све су то млади људи пуни знања и елана, спремни да се прилагоде и науче читав низ нових вештина. Они су носиоци нових идеја које могу допринети модернизацији ЕПС-а – казала је Снежана Ранђић.

Кроз сарадњу „Колубаре“ и Рударско-геолошког факултета годинама се успешно потврђује нераскидива веза теорије и праксе. Знање стечено у учioniцама и лабораторијама најбоље се употпуњује у реалном окружењу.

– Утицај геолошких и хидрогеолошких карактеристика лежишта на процес експлоатације може се сагледати у пуном интензитету и реалном времену током праксе. Такође, теорија технолошких фаза експлоатације, рада

рударских машина, организације производње и безбедности на раду непосредно се обједињује са дугогодишњим искуством. „Колубара“ је сложен систем који у пуној величини пружа прилику студентима да осете пулс рударске производње – објаснио је проф. др Зоран Глигорић, продекан за научно-истраживачки рад и маркетинг Рударско-геолошког факултета у Београду, истичући да су утисци студената веома позитивни.

М. Караџић

Мост између образовања и рада

Пракса наших ученика у „Колубари“ јесте мост између школског образовања и рада у привреди, могућност да се уз професоре и менторе стекну неопходне вештине, специфична знања и практична искуства. Задовољни смо сарадњом са „Колубаром“, а нарочито са организационом целином „Метал“, која осим квалитетне праксе и на друге начине подржава рад школе. Кроз практичну наставу ђаци унапређују своје способности и успешно примењују стручна сазнања, а сама пракса има важну улогу и у организацији рада школе – казао је Радослав Сретковић, директор Техничке школе „Колубара“, додајући да упознавање са реалним пословним окружењем ђацима помаже у избору каријере.



Део одељења Р32 Техничке школе „Колубара“ из Лазаревца

„Винула“ се поново „плава птица“



Путању дугу пет километара „глодар 7“ и „бандваген 1“ прешли за само три дана

На Пољу „Д“ половином маја за само три дана завршен је транспорт „глодара 7“ и „бандвагена 1“ на нову позицију. Масивне машине пресељене су на повијени слој угља на северној косини, а цео поступак протекао је без потешкоћа, чему је допринело и то што је спроведен непосредно након ремонта. Запослени су максимално искористили време тако што су током инвестиционе оправке на нову локацију поставили БТУ систем. Дислокација транспортера довела је до тога да је он сада, са

4.700 метара дужине, за око 50 метара краћи од пређашњег.

Чувена „плава птица“ попела се са пете на 88. коту, чиме је реализован један од најобимнијих захвата на Пољу „Д“, у години која је и иначе испуњена сложеним и обимним пословима реконструкције свих система, како на западној тако и на јужној страни.

Транспорт је био захтеван из много разлога, а путања је припремана током целе зиме.

Драшко Јефтић, шеф БТУ система, објаснио је да је подухват планиран за наредну годину, али технички услови су захтевали да он буде изведен нешто раније.

— Ово је на нашем копу последњи силазак низ повијени слој угља. Транспорт је био дугачак око пет километара. Имали смо успонске рампе, али повољна околност овога пута била је та што их је било мање

и што су биле много блаже него током транспорта пре две године. Такође, тада се „путовало“ по етажном, а сада по одлагалишном делу копа. Разлика је велика јер су трасе на одлагалишном делу копа мекше. Имали смо и среће с временом јер није било кише у овом периоду, а суво тло је много погодније за рад — објашњава Јефтић.

Он додаје да је коришћен „вибро-јеж“ за утврђивање материјала дуж трасе како би се додатно осигурала стабилност подлоге по којој су се машине кретале. Био је ангажован и већи број булдожера и ровокопача.

— То је једна од вечитих тема на коповима. Колико год да добијемо механизације, нама је увек мало. Једноставно, водимо се жељом да посао што брже завршимо и испунимо планове и пре времена, па тако увек нађемо начин да све што нам је на располагању — упослимо. Машина овде увек

има своје место — каже Јефтић и додаје да, као и за помоћну механизацију, на коповима увек има посла за још бравара и помоћних радника.

Томислав Гајић, главни пословођа БТУ система, током припрема за транспорт „седмице“ био је задужен за израду траса.

— За транспорт машина БТУ система урађен је елаборат тако да су током финансирања траса стриктно поштовани параметри које је он налагао. Уз повољне метеоролошке услове, све је протекло без проблема. Радиле смо пуном паром и остајали колико год је било потребно. Успешно смо заједно завршили велики посао, а сада нас очекују нове-старе обавезе — да се производња организује беспрекорно да би се поштовала задата технологија. Али имамо довољно искуства, тако да се добро сналазимо — закључио је Гајић.

Са њим је, раме уз раме, радио и планир-мајстор Драган Симеуновић. Он је током ових неколико дана, поред свог уобичајеног посла да буде увек у приправности испред багера, имао и обавезу да за њега „припрема“ пут. Рекао нам је да је посао планир-мајстора на „седмици“ посебно тежак јер је багеристи смањена прегледност због позиције кабине, па он прати кретање и сваку измену у раду.

Александар Остојић, машински пословођа БТУ система, објаснио нам је да је доброј реализацији овако захтевног технолошког поступка допринела чињеница да су у транспорт машина кренули непосредно након ремонта.

– Инвестициона оправка трајала је 24 дана. На обе машине су замењени сви машински склопови који су дотрајали и оне су доведене у најбоље стање које је у овом моменту могуће. Наравно, и након транспорта прегледали смо све виталне делове и склопове и на багеру и на банду да бисмо предупредили евентуалне проблеме и у производњу укључили потпуно спремне машине – нагласио је Остојић који са 58 година и више од 40 година стажа крајем године иде у пензију.

– Ваљда је од мене доста. Током радног века променио сам много радних места, од радионице до система. Иако сам увек „бежао“ од угљених система, испоставило се, ето, да ћу у пензију отићи баш са једног од њих – нашалио се он.

Његов колега Бојан Станишић, електропословођа на систему,

скренуо нам је пажњу на чињеницу да су и „глодар 7“ и „бандваген 1“ прошле године напунили 40 година рада и да је за њихово одржавање потребно уложити велики напор.

– Имам 37 година, а мој отац који је сада у пензији, почео је да ради на овом багеру. То довољно говори о радном веку те машине. Нешто на њој може да се уради, нешто не може. Увек смо под притиском због рокова, а није лако ни набавити резервне делове – рекао је он.

Багериста Марко Лазаревић, који „седмицом“ управља већ седам година, на питање да ли се током транспорта мало одморио од свакодневног производног задатка, каже да транспорт, нарочито по одлагалишној етажи, доноси за све њих још већи стрес него уобичајени посао.

– Мораш непрекидно да надгледаш трасу, јер постоји опасност да се појави увала, да кипа почне да „пуца“ или да багер негде улегне. Такође, није једноставно водити рачуна о томе да ли има довољно простора да машина безбедно прође јер окол су машине и системи, чланци, одлагач и ЕШ. Све су то потенцијални ризици. Током транспорта, који се обавља искључиво на дневном светлу, има и много више људи око багера па се додатно брине и о њиховој безбедности. А опет, ако с друге стране погледамо – ништа се то не разликује од онога што уобичајено радимо – било да багер ради или „путује“, увек мора да се прати и гледа све – нагласио је Лазаревић.

Д. Весковић



„Карета“ злата вредна

На велико задовољство и олакшање запослених први пут на БТУ систему Поља „Д“ употребљена је справа популарно звана „карета“, чија је функција једноставна, али злата вредна – мотање кабла. Реч је о прикључном самоходном уређају који вуче камион и који је зато лако премештати с места на место рада. Засад их у „Колубари“ има два и набављени су 2017. године.

Колика је помоћ коју ова једноставна справа пружа „коповцима“, јасно је свакоме ко је икада видео тешке и веома осетљиве високонапонске каблове уз помоћ којих се крећу огромни багери.

Драшко Јефтић, шеф БТУ система на коме је „карета“ помагала током транспорта, каже да се дуго чекало на ову справу.

– До сада се кабл физички товарио у камионе, а затим на новој локацији спуштао и то је процес који нам је трошио два до четири сата. Ова справа то уради за 15 минута. Брзо распростире, а брзо и купи и заменила нам је пет до десет људи по каблу. Засад на Пољу „Д“ имамо само једну „карету“, а толико система. Скратила нам је током транспорта посао напола, јер је кабл од банда ипак ручно покупљен – каже Јефтић.



Више јаловине – више угља

Четврти БТО систем продужен додавањем две станице и сада достиже дужину од око два километра

Динамика радова на западној и јужној страни Поља „Д“ испланирана је темељно и пажљиво, тако да системи један по један заузимају своје нове позиције, уз поштовање планираних производних биланса. Међузависност јаловинских и угљених производних капацитета, као и значај координације свих послова, посебно су дошли до изражаја приликом транспорта „глодара 7“ и „бандвагена 1“ и реконструкције БТУ система током маја. Ивица Стефановић, шеф Четвртог БТО система, каже да су добра организација и сарадња свих запослених омогућили да ови технички веома захтевни послови буду спроведени на најефикаснији начин.

– Будући да Четврти БТО систем открива угљ, период током транспорта „глодара 7“ искористили смо за његову реконструкцију, што подразумева да је реализација послова морала да буде добро усклађена. Овој акцији били су подређени остали послови – рецимо, постављање транспортера Б 28 морало је да сачека да „плава птица“ пређе преко везног транспортера А15. Тек када је овај захват завршен и место преласка затворено, постављен је нови транспортер – објашњава техничке детаље Стефановић.



■ Драган Радовановић и Ивица Стефановић

Четврти систем је овом реконструкцијом продужен, додате су му још две станице, тако да сада достиже дужину од око два километра. Како Стефановић наглашава, посла је било много, а поред недостатка радника, додатни проблем су биле и помоћне машине које су дуго у употреби, па отуда и слабијих могућности.

– Током претходних месец и по дана имали смо изузетно густ распоред активности. Овај период био је можда најпрометнији икад на овом делу копа. О томе сликовито говори податак да су се багери мимоилазили – након

Ремонт

Запослене на систему ове године очекује и редован ремонт „глодара 4“ и „одлагача 2“. Током њега биће изведена још једна реконструкција.

што је „седмица“ ступила на своју нову позицију, „глодар 2“ са Четвртог БТО система, који ју је мењао током транспорта, прешао је на Други БТО систем. На његово старо место укључен је „глодар 4“ – набраја шеф система.

Припреме за ове послове отпочеле су још у фебруару, када је Четврти БТО систем постављен на привремену позицију ради откопавања откритке и отварања угља за рад БТУ линије, односно „глодара 7“. Како истиче главни пословођа на Волују Драган Радовановић, запослени на Пољу „Д“ фактички од почетка године обављају неку врсту реконструкције.

– У тим околностима, када имамо велики број интервенција на малом простору, теже је остварити планирану производњу, јер је мало времена за „отварање“ угља. Ипак, биланси на смеју да трпе, па смо приморани да радимо заиста ударнички, упркос бројним изазовима – каже Радовановић и додаје да озбиљан темпо траје још од зимус, откада је почело припремање трасе за „глодар 7“.

Он додаје да је у склопу припрема за излазак овог багера на повијени слој угља, захваљујући „глодару 2“ и „глодару 4“, откопано више од шест милиона кубика јаловине.

– Све је морало да буде откопано под одређеним нагибом да би се направила етажа. Радиле смо готово читаву зиму да бисмо ово остварили. А ето, и сада копамо за „седмицу“ – нашалио се Радовановић.

После реконструкције, водећи багер на Четвртог БТО систему је „глодар 4“, који ради уз „одлагач 2“. Реч је о масивној рударској машини, чији почетак рада датира од 1974. године. Њиме управља Младен Павловић, који има чак 35 година радног стажа у Рударском басену „Колубара“, од којих је седам провео управо на овом багеру.

– „Четворка“ има добре перформансе, али не сме се заборавити да је реч о доста коришћеној машини. Прате нас исте потешкоће у раду као и остале системе – набавка резервних делова, али и мањак радника, што је можда и највећи проблем. На тешке временске услове и сам процес ископавања не можемо да утичемо, али значило би нам да имамо више људи у директној производњи, јер за помоћне раднике на копу увек има посла – каже Павловић.

Д. Весковић



Набављени савремени апарати

Модерни уређаји за испитивање угља и отпадних вода, као и за праћење параметара који се тичу животне средине, омогућили су лабораторији увођење нових метода и дали основ за проширење обима акредитације

Ове године навршава се деценија откако је Центар за испитивање угља и отпадних вода у „Преради“ званично постао прва акредитована лабораторија за ову врсту испитивања у нашој земљи. Лиценца им је, одлуком Акредитационог тела Србије, додељена 2008. и обнавља се сваке четврте године, након што се посебним поступком оцењивања утврди да методе, опремљеност и оспособљеност запослених и даље испуњавају захтеве веома строгих међународних стандарда у овој области.

– Припремајући се за следећу ресертификацију, у процесу смо увођења нових метода испитивања које ће нам, надамо се, донети значајно проширење поља акредитације. Захваљујући подршци директора Организационе целине „Прерада“, менаџмента Рударског басена „Колубара“ и „Електропривреде Србије“ купљен је оптички емисиони спектрофотометар, док смо од Сектора за заштиту животне средине добили гасно емисиони хроматограф. У питању су савремени апарати за праћење параметара који се тичу квалитета угља и отпадних вода, као и ваздуха, земљишта, пепела и свега онога што из „Колубаре“ после производног процеса излази као негативан продукт производње. У оквиру набавке прописани су одређени услови обуке за руковање новим апаратима, за коју су задужена компетентна лица, тако да нам у



■ Један од нових инструмената је и гасно-масени хроматограф

следећих годину дана следи рад на оспособљавању и проширењу акредитације. То ће „Колубари“ и ЕПС-у на дуге стазе донети знатне финансијске уштеде, јер фирма те услуге неће морати да плаћа трећим лицима – рекао је Миле Шаула, руководилац Центра.

За сада, Центар је акредитован за укупно 25 метода и то 12 за испитивање угља и 13 за испитивање отпадних вода. Подељен је на три организационе целине, у оквиру којих се годишње анализира око 25.000 узорак угља и око 3.000 узорак воде.

Радећи у три смене, стручњаци Службе за испитивање угља обављају велики обим послова почевши од пријема, припреме и обраде узорак, све до физичко-хемијских анализа и писања стручних извештаја. Испитују се квалитет и карактеристике свих узорак угља који су део производног процеса у погону „Прерада“, анализирају се сви узорци угља са копова Поље „Б“ и Поље „Д“, угаљ за термоелектране „Колубара“ у Великим Црљенима и „Никола Тесла“ у Обреновцу, као и сви асортимани настали у процесу прања и сушења угља, сирови угаљ за широку потрошњу и угља за екстерне кориснике.

– Анализом по тачно утврђеном следу поступака

добивамо параметре који, између осталог, показују проценат влаге, пепела, калоричну вредност, присуство сумпора, угљеника и кокса у угљу. Време испитивања акредитованих метода угља знатно се смањило употребом апарата за елементарну анализу угља CHNS (одређивање угљеника, водоника, азота и сумпора), који је набављен пре неколико година – објашњава Шаула.

Он додаје да се у Служби за испитивање отпадних вода свакодневно анализирају узорци са постројења за пречишћавање из производних погона „Прераде“, као и санитарне и атмосферске отпадне воде. Једном недељно прати се квалитет отпадних вода 100 метара узводно и 100 метара низводно од места на коме се оне, после коришћења, пречишћене враћају у реку Колубару.

Поред ових редовних послова, Центар је задужен и за обавезна физичко-хемијска испитивања узорак воде на локацијама површинских копова Поље „Б“ и Поље „Д“, „Тамнава-Западно поље“ и „Тамнава-Источно поље“. Испитује се и квалитет воде из погона „Метала“ као и отпадне воде настале у процесу пречишћавања воде за пиће на водоводима који су у саставу

Рударског басена „Колубара“. Квартално се обавља физичко-хемијска анализа отпадних вода из погона Сушаре, Мокре сепарације и Топлане.

Руководилац Центра истиче да служба постиже одличне резултате захваљујући пре свега тимском раду.

– Сви радимо као један, од техничара који прецизно и одговорно анализирају узорке, инжењера који организују извођење и обављају контролу свих анализа, па до припадника Службе за систем менаџмента квалитетом која је одговорна за израду, измену и примену свих докумената. Циљ је да све наше активности допринесу задовољству корисника наших услуга, у складу са прописима, стандардима и етиком – рекао је Шаула.

Т. Симић

Овлашћење министарства

У складу са сертификатом о акредитацији „Прерадин“ Центар има и овлашћење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде за узорковање и испитивање квалитета отпадних и површинских вода.

Комуникација као кључ функционисања система



Резултати недавно спроведеног истраживања, уз пакет на основу њих дефинисаних мера, постаће предмет шире кампање унапређења квалитета интерне комуникације која ће ускоро бити спроведена међу запосленима

Интерно информисање и предлози за унапређење канала комуникације унутар привредног система као што је ЈП ЕПС били су тема презентације под називом „Значај интегрисаних интерних комуникација за систем Електропривреде Србије“, која је за представнике менаџмента Огранка одржана у Рударском басену „Колубара“ 24. маја.

Поменута презентација је у организацији Сектора за односе с јавношћу ЕПС-а, одржана и у другим деловима и огранцима компаније. Била је ово прилика да предавач, психолог Снежана Милутиновић, представи резултате најновијих истраживања на пољу интерног информисања у великим пословним системима. Планирано је да ти резултати, као

и пакет на основу њих дефинисаних мера, постану предмет шире кампање унапређења квалитета интерне комуникације која ће ускоро бити спроведена међу запосленима у „Електропривреди Србије“.

– Идеја пројекта била је да дефинишемо алате и помогнемо реализацију мера за унапређење интерне комуникације. Истраживање је обухватило различите структуре запослених, у свим огранцима и техничким центрима ЕПС-а, на узорку од укупно 780 људи. Циљ је да руководиоцима, посебно онима у секторима где нису доступна средства интерног информисања у електронском облику, помогнемо да пронађу начин да и у овом сегменту унапреде свој рад – објаснила је Снежана Милутиновић.

У оквиру презентације истакнуто је да су претходна истраживања утврдила, а најновија потврдила, да систем комуникације унутар ЕПС-а у време кризе и стресних ситуација функционише одлично. Показало се да је у моментима повећаног ризика организација најбоља, а ефективност највећа. Ипак, важно је да систем добро функционише и у редовном стању.

– Занимљиво је истаћи да у системима као што је „Електропривреда Србије“ навика и рутина нису нужно негативни појмови. Оне рађају сигурност, а доказано је да су запослени који немају осећај сигурности мање ефикасни – рекла је Снежана Милутиновић и додала да је један од најважнијих задатака пројекта да „отвори“ канале комуникације,

како би информације биле што „чистије“, а то значи да стижу правовремено, да су прецизне и објективне.

Као најефектнији облици комуникације у великим пословним системима наведени су састанци са тимовима. Ово се посебно односи на људе из производње који раде са извршиоцима којима нису доступна средства електронске комуникације. Са друге стране, комуникација између службеника све се више базира на размени мејлова.

– Истраживање је показало да размена мејлова где постоји велики број прималаца поруке доводи до лоше расподеле обавеза и релативизације питања одговорности. У великим компанијама људи добијају много мејлова и принуђени су да праве селекцију тога шта се конкретно на њих односи, па резултати почну да изостају. Зато је важно, посебно приликом реализације великих

Огласне табле

Огласне табле су, показало је истраживање, и даље важан облик размене информација, посебно за новопридошле и најстарије колеге. Ипак, уочено је да су оне често непрегледне и затрпане информацијама које нису актуелне. У перспективи, циљ је да огласне табле буду замењене дигиталним „наследницама“ преко којих ће бити пласиране дневне вести, али и конкретне информације које су запосленом потребне када крене на своје радно место.

пројекта, интерну комуникацију фокусирати искључиво на оне на које се односи – рекла је Снежана Милутиновић.

Када је реч о најзначајнијим темама, на првом месту су производни резултати, затим велики инвестициони пројекти и безбедност и здравље на раду. Важни датуми за компанију, који су раније били трећи, сада су на четвртом месту по заступљености у средствима интерног информисања. Уочено је да теме које се односе на тренинг и развој нису довољно заступљене, посебно када је реч о вештинама које нису уско везане за област нашег стручног рада. Занимљиви су и подаци

који указују на то који систем вредности запослени у ЕПС-у запажају као најважнији. Ставови испитаника били су слични, независно од позиције или стажа. На понуђеним скалама доминира шест вредности, а прва међу њима је професионализам. То значи да запослени себе доживљавају као професионалце у послу и струковно напредовање постављају као један од императива. Друга вредност је ефикасност и ефективност рада, које су и генерално дефинисане као услов успешног пословања фирме. Следи поверење, и то не само поверење запосленог у односу на фирму, већ и поверење фирме у односу на њега. Тимски рад

је вредност која је препозната код свих група, јер овако сложен систем са обимним задацима не би могао другачије да функционише.

Интересантно је да је брига о сваком раднику као вредност препозната доминантно од стране најмлађих запослених, и то вероватно оних који су претходно радили у неким другим системима. Шеста на овој скали је друштвена одговорност. Показало се да велики број запослених препознаје овај сегмент деловања као једну од важнијих вредности и сматра да фирма треба да има дозу друштвене одговорности.

М. Радосављевић

■ Наставак археолошких истраживања

Радови на Ћурђевића брду

Археолошки материјал пронађен испред фронта рударских радова припада периоду касног бакарног доба и у мањој мери гвозденодобној популацији, што значи да је реч о већем вишеслојном насељу



■ Брига о културном наслеђу

Археолошка истраживања на локалитету Ћурђевића брдо у селу Скобаљ, на јужној граници Површинског копа „Источно поље“, која се спроводе на основу уговора између Републичког завода за заштиту споменика културе и ЕПС-а, односно Огранка Рударски басен „Колубара“, настављена су пре нешто више од месец дана. Уз подршку и логику инвеститора, археолозима је омогућено да раде на већим површинама. Распооређено је довољно помоћних радника, а и помоћна механизација је често на терену како би се што лакше уклонили површински слојеви и вишак ископане земље.

– Уговором је дефинисано колико ће трајати истраживање, па немамо много времена. Свакодневно се појављују нови налази, а због методологије ископавања радови се одвијају споро. Ипак, надамо се да ћемо успешно дефинисати границе локалитета и заштитити налазе. Затим нам предстоји озбиљан рад на изради теренске и техничке документације, конзервацији и реставрацији ископаних налаза, а у наредном периоду и презентација овог локалитета у публикацији из едиције „Колубара“ – рекла је за наш лист Мирјана Благојевић, археолог-конзерватор, саветник у Републичком заводу за заштиту споменика културе Београд и руководилац пројекта, који се успешно реализује већ неколико година.

На основу распрострањености покретног материјала и конфигурације терена, археолози верују да је локалитет Ћурђевића брдо у прошлости обухватао површину од око 200 квадратних метара. Налази се на заравњеном платоу терасе која се спуштала од запада ка истоку, ка некадашњем току реке Колубаре. На основу прелиминарне анализе, највећи проценат покретног археолошког материјала може се одредити у период касног енеолита (бакарно доба), док мањи проценат сведочи о гвозденодобној популацији, што значи да је реч о већем вишеслојном насељу.

– Досадашњи резултати најбоље осликавају изванредну сарадњу стручњака Службе заштите културних добара и рудара, који с пуном одговорношћу брину о културном наслеђу и штите добра од уништења. То се посебно односи на археолошка налазишта, која су веома важна за културу и науку и препозната су у европским оквирима и пројектима као сведочанства о локалитетима који су снажно утицали на историју региона у раздобљу од праисторије и антике, све до периода касног средњег века – објашњава Благојевић.

Када је реч о простору на коме ће бити формиран коп „Радљево“, тамо је до сада регистровано неколико археолошких

локалитета из различитих епоха и периода. Распрострањени су на благим узвишењима или заравњеним платоима у атарима села Каленић, Бргуле, Радљево и Стубленица и захватају велике површине, што указује на потребу да се ископавања и истраживања обављају у периоду од две до пет година.

Т. Крупниковић

Методe и фазе

Због недовољне истражености подручја у циљу евидентирања нових локалитета потребно је обавити систематско снимање терена површинском проспекцијом (рекогносцирање). Пошто детектовани локалитети захватају велике површине, због ефикаснијег дефинисања археолошки индикативних зона потребно је применити савремене методе истраживања – георадар, геоелектрику, геомагнетизам. Програм радова ће се одвијати у две фазе, а то су рекогносцирање терена и валоризација, као и извођење археолошких ископавања на регистрованим локалитетима који ће бити угрожени рударским и другим радовима у наредном периоду – објашњава Мирјана Благојевић.

Равнотежа духа

Биљке враћају снагу и вољу. Врт као оаза мира и место за проналажење равнотеже у себи и око себе

Километар-два удаљено од Ибарске магистрале, домаћинство породице Лесендрић у Степојевцу дугогодишњим радом претворено је у оазу зеленила. Из креативности, локалпатриотизма и љубави према природи настао је врт Душка Лесендрића. Украсно шибље, цвеће и четинари чине складну целину која постаје противтежа стресу савременог доба.

Домаћин, који годинама пасионирано брине о својим биљкама, у „Колубари“ ради од 1984. године и тренутно је пословођа припремних радова и рекултивације на новом површинском копу Поље „Г“.

– Посао у Рударском басену није лак и зато ми је важан врт, где добијам и психичку и физичку енергију. Биљке враћају снагу и вољу. Док копови мењају природу, овде је градим и тиме постижем равнотежу у себи и око себе. Овај врт није спектакуларан, али јесте мој бег у мир – објаснио је Лесендрић и додао да је уређење имања кренуло спонтано и непретенциозно.

Контуре данашњег врта постављене су пре деценију и по. Све је најпре рађено за породично уживање, али је домаћин убрзо схватио да се многим људима свиђа, а стигла су и бројна стручна позитивна мишљења. У изборима за најлепшу башту Србије, које је



Свестрани уметник

Поред многих обавеза на послу и своје највеће преокупације, тј. бриге о биљкама, Лесендрић налази слободног времена и за друге хобије. Свира гитару, у младости је имао и групу и каже да је рок музика његов једини избор. Раније је играо шах. Вишеструка интересовања потврђена су и кроз писање, којим се бави дуже од три деценије. Објавио је збирке песама „Стихотвор против лудила“ и „Судија имаш ли пиштаљку“, као и два романа на енглеском језику у електронском издању.

организовао магазин „Моја лепа башта“, ово двориште се два пута нашло у самом врху. Пре десет година породици је додељена специјална награда за најлепшу водену површину, а 2014. године специјална награда за уметнички карактер баште. Такође, у изборима које је организовала лазаревачка општина два пута су добили признање за најлепшу сеоску окућницу.

У дворишту расту клеке, тује и сребрне смрче. Сезонско цвеће доноси колорит. Има смиља и флокса, али и евонимуса и зеџић ушју. Берберис даје контраст зеленилу, лаванда и хибискус такође. Високој декоративности доприносе падајуће форме жалосног бреста, брезе и дуда, као и атрактивност индијског јоргована и лоптасте каталпе. Своје место нашло је и дрво живота. Поглед употпуњују издубљени пањевци, кућице за птице, фонтана са језерцетом, предмети у духу традиције и пузавице као позадина. Масивношћу се издваја стара крушка обрасла бршљаном. Становник врта је и златни ретривер Лекс.

Календар радова прати годишњи живот баште. Лесендрић кажу да посла увек има, само треба љубави и времена. Врт је формиран тако да је у сваком тренутку једна биљка актуелна, а четинари, који су и најзаступљенији, све време чине врт зеленим и свежим. Сваке године додаје се и понека нова врста. Душко чита књиге, обилази расаднике, прати специјализоване сајтове и одлази на сајмове хортикултуре.

Три генерације Лесендрића, свако у свом простору, живе у породичном домаћинству. Како ниједно двориште никада није до краја завршено, они планирају да свој врт и даље негују и развијају.

М. Караџић



Подршка најстаријима

Уз практичну помоћ приликом набавке огрева, намирница и здравствених услуга, пензионерима много значе организована дружења и излети којима квалитетно попуњавају слободно време

Удружење пензионера општине Лазаревац, вођено жељом да развије и унапреди друштвени живот наших најстаријих суграђана, већ годинама успешно организује велики број разноврсних активности за више од 4.000 својих регистрованих чланова.

Ова организација труди се да својим радом првенствено обухвати хуманитарни аспект живота својих корисника, а затим и културни, забавни и рекреативни. Тако се за оне који су својим радом деценијама доприносили нашем друштву обезбеђује помоћ приликом набавке огрева и животних намирница, али и организују дружења, излети, бањска лечења, као и бесплатни здравствени прегледи.

Да би могло лакше да остварује циљеве и реализује своје акције, Удружење је на подручју лазаревачке општине основало 26 месних организација. На редовној скупштини одржаној крајем маја Раде Петровић, који је на челу ове организације био 12 година, повукао се са функције након чега је за председника изабран Милан Ђорђевић.

Иначе, у самом граду удружење има четири пододбора. Све њихове активности резултат су разумевања и подршке на коју као организација наилазе у локалној заједници. Ту се пре свега мисли на сарадњу са представницима Градске општине Лазаревац, али и са локалним предузећима. Такође, често истичу да немерљиву помоћ добијају од Рударског басена „Колубара“, чији бивши запослени чине скоро 70 одсто чланства овог удружења.

Пензионери, као и запослени у „Колубари“, имају могућност да обезбеде угаљ за огрев и његов превоз по повлашћеној цени, и то на осам месечних или 16 полумесечних рата. Уз то, сваке године око 100 тона угља буде бесплатно подељено најугроженијим пензионерима. „Колубара“ им излази у сусрет и када је реч о превозу намирница које Удружење обезбеђује за своје чланове по најповољнијим условима. С друге стране, уз помоћ општине и хуманитарних организација за најсиромашније редовно прибављају пакете прехранбених производа и средстава за основну хигијену.



Основни извор прихода Удружења је чланарина која износи 300 динара на годишњем нивоу, као и надокнада од изнајмљивања малог локала. Скромна средства којима располажу настоје да усмере на право место и поштујући принцип строге намене. У Фонд солидарности тренутно је уклањено 705 пензионера и они имају могућност подизања позајмица и коришћења других погодности.

Удружење негује добру сарадњу и са лазаревачким Домом здравља. Она се огледа у организовању редовних здравствених прегледа у месним заједницама у којима нема амбуланти, што много значи најстаријим житељима који не могу да дођу до здравственог центра. Преко Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање редовно се организује бањско лечење за пензионере, тако да је тренутно 106 лазаревачких пензионера упућено у разне бање на територији Србије.

Поред редовних активности, Удружење се труди да уз помоћ Градске општине, која обезбеђује превоз, за све заинтересоване чланове периодично организују бесплатне једнодневне излете. Посећују бање, манастире, планине, градове у Србији у којима упознају наше богато историјско наслеђе, а како истичу пензионерима је најважније да се друже и да квалитетно проводе своје слободно време.

Највећи број чланова Удружења из свих месних организација окупи се једном годишње, на „најважнијем“ дружењу које се организује сваког децембра.

– Пензионери се радо одазивају јер им таква дружења помажу да барем накратко забораве здравствене и материјалне проблеме. Заједно се развеселимо, нашалимо, али и разменимо мишљења, што свима причињава право задовољство – истиче доскорашњи председник Удружења Раде Петровић.

Лазаревачки „сениори“ редовно учествују и на Олимпијади спорта, здравља и културе, која је до пре две године одржавана у Сокобањи, а сада у хотелу „Цептер“ у Врњачкој Бањи. Тамо имају прилику да се опробају у шаху, стрељаштву, пикаду, штафети, фудбалу, риболову и другим играма које су прилагођене њиховим потребама и могућностима. Удружење сноси трошкове за пет учесника, а од прошле године новчана средства за још 10 чланова издваја Градска општина Лазаревац. Утисци са ове манифестације су сјајни, а ни добри резултати не изостају.

Т. Симић

Просторије

У Удружењу кажу да је канцеларија од 12 квадрата, у којој су сваког дана од 7 до 11 часова на располагању члановима недовољна за њихов рад. – Потребан нам је простор у коме би пензионери могли свакодневно да се окупљају. Зато смо у сарадњи са Центром за социјални рад пре неколико година покренули иницијативу за изградњу Дома за целодневни боравак старих лица и надамо се реализацији овог пројекта – каже Петровић.

Призори из природе

Ауторка, која је деценијама била ангажована на развоју културе у Лазаревцу, сликарству се сасвим посветила после одласка у пензију



Средином маја у Модерној галерији Центра за културу отворена је самостална изложба слика Гроздана Ранковић, академске сликарке, која се овим излагањем „на велика врата“ вратила пред лазаревачку публику. Упечатљиви прикази предела који су оставили траг у животу уметнице изазвали су велико интересовање посетилаца изложбе, која је у нашем граду организована у оквиру познате манифестације Ноћ музеја.

– На први поглед учљив је отпор сликарке према прилагођавању и потчињавању владајућем стилу са једне, али и експериментисању по сваку цену са друге стране. Очигледно је да јој је природа била највећа инспирација, а мени су посебно били занимљиви и називи слика: „Шљивак“, „Подне“, „Жарко лето“,

„Јесен у шуми“, „Крила плавог лептира“, „Буђење“ – пренела је своје утиске магистар уметности Миријана Војновић.

Гроздана, која је средњу школу за примењену уметност завршила у Нишу 1969, а Академију примењених уметности у Београду 1974. године, потврђује да су сви њени радови инспирисани окружењем.

– У свом уметничком изражавању највише користим акварел, уље и сликање на текстилу, углавном свили. Жеља ми је да сачувам идиличне слике и асоцијације на срећне тренутке свог живота – истакла је она, захваливши се суграђанима на интересовању за њене радове.

Након што је завршила Академију, Гроздана се

запослила на месту самосталног пројектанта у фабрици тепиха „Пролетер“ у Зрењанину, као један од стипендиста. У тадашњи РЕИК „Колубара“ примљена је крајем 1976. године, на место организатора културе. Сликању се поново посветила после 2007. године, када је отишла у пензију.

Радног века у „Колубари“ сећа се са посебним емоцијама.

– Радила сам у време када се много водило рачуна о култури. Најпре сам била референт задужен за ову врсту послова, а касније и руководиоца Сектора за друштвене стандарде. Мој задатак је био да, како се тада говорило, радним људима приближим културно-уметничке вредности. Правили смо изложбе у тадашњим ресторанима

друштвене исхране на коповима. Било је много људи који су се на овај или онај начин бавили уметничким стваралаштвом: вајара, сликара, песника и ми смо се трудили да им дамо што више простора да се искажу. То су били први кораци на путу развоја културе у нашој општини – присетила се сликарка, која је на почетку свог уметничког рада била преокупирана таписеријама, док се сликарству активно посветила након оснивања Рудовачке колоније, 1996. године. Њена позната таписерија „Томахавак“ настала 2000. године, након бомбардовања, налази се у Атељеу 61 у Новом Саду.

Р. Лазић

Изложбе

Прву самосталну изложбу ауторка је одржала давне 1975. године у Зрењанину, а потом је излагала у Лазаревцу, Београду, Аранђеловцу и Лајковцу. У оквиру групних изложби представљала се на Мајским и Октобарским салонима у периоду од 1974. до 1980. године, затим у оквиру манифестације Ликовни ствараоци Рудоваца, док је последњу групну изложбу имала у лазаревачкој Модерној галерији 2017. године у оквиру Децембарског ликовног салона.

■ Традиционални Мајски сурети у Музичкој школи „Марко Тајчевић“

Дани посвећени музици

Музичка школа „Марко Тајчевић“ из Лазаревца и Удружење уметника и педагога Србије организовали су последњег викенда у мају традиционалне Мајске сусрете младих музичара, фестивал такмичарског карактера који се у нашем граду одвија већ 13 година заредом. Директор школе Александар Станковић оценио је да је овогодишња манифестација била изузетно успешна и да је окупила велики број квалитетних извођача.

– Угостили смо око 250 такмичара из земље и иностранства који су одмерили свој таленат и уметничке вештине у неколико дисциплина. Такмичаре је оцењивао међународни стручни жири састављен од потврђених и познатих уметника и педагога, међу којима је био и Сводрис Качванс, професор кларинета и директор Конзерваторијума из Летоније, што је још више повећало кредибилитет фестивала – казао је Станковић.

Идеја о Мајским сусретима зачета је за време некадашње СФРЈ, у оквиру слетова и штафета младости.

– Сматрали смо да је, независно од тадашњег друштвено-политичког контекста, потребно оживети ту манифестацију и направити годишњу смотру како бисмо приказали сав музички потенцијал наше општине. Ову манифестацију треба схватити као наставак свих уметничких тенденција које су постојале у та давна времена, али и као нови

догађај који ће у лепом амбијенту и атмосфери окупљати младе и приказати њихове вештине не само у музицирању већ и у сликању, певању и игрању – рекао је Станковић.

Упоредо са Мајским сусретима, четврту годину заредом Музичка школа „Марко Тајчевић“ била је домаћин републичке смотре хорова и оркестара основних и основних музичких школа, која се одржава према већ утврђеном плану Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Р. Лазић

Колубарци поново најбољи

У пријатељској атмосфери и спортском духу протекла су три дана надметања у 15 спортских дисциплина у којима је учествовало око 500 радника из четири огранка ЕПС-а



Радници Рударског басена „Колубара“ били су најуспешнији на Радничко-спортским играма Координације за производњу угља, које су крајем маја по 13. пут одржане у Врњачкој Бањи.

Око 500 такмичара из екипа „Колубаре“, „Костолца“, „Косова“ и „Подземне експлоатације“ у три такмичарска дана одмерило је снаге у 15 спортских дисциплина. Умеће су показали у малом фудбалу, кошарци, одбојци, стрељаштву, пливању, куглању, шаху, надвлачењу

конопца, стоном тенису, пикаду и риболову.

Свечано отварање испред хотела „Звезда“ као и сваке године окупило је, поред такмичара и званица, бројне знатижељне мештане и туристе. Уз звук српске химне и подизање заставе рудара на

јарбол, такмичаре је поздравио Милан Мишковић, директор за производњу угља у Огранку „Колубара“. Сусрете је отворио Миодраг Ранковић, председник Синдикалне организације „Колубара“.

Победници овогодишњих спортских сусрета су радници „Колубаре“ са освојена 53 бода. Друго место са 50 поена припало је „Костолцу“. На трећу позицију пласирала се „Подземна експлоатација“ са 28 бодова, а екипа „Косова“ на четврту са 19 поена.

Победнички пехар уручен је Александру Ранковићу, вођи екипе „Колубаре“. Пре него што је затворио овогодишње Радничко-спортске игре, председник Синдиката радника ЕПС-а Милан Ђорђевић уручио је Миодрагу Ранковићу прелазни пехар за победу у генералном пласману.

Т. Крупниковић

■ Лазаревачки отворени базен и језеро Очага

Почела летња сезона

Цена карте иста као и прошле године – на базену 100 динара за одрасле и 50 динара за децу. Средом бесплатан дан за све малишане

Летња сезона купања на отвореном базену Спортско-рекреативног центра „Колубара“ и језера Очага почиње 15. јуна спортским такмичењима у малом фудбалу, одбојци на песку и полигонима за најмлађе у сарадњи са Школицом спорта „Соко“.

Према речима Владимира Драгићевића, руководиоца Сектора за рекреативно-спортске активности СРЦ „Колубара“, базен и Очага снабдевени су новим

сунцобранима и лежалкама, док су сви терени на језеру сређени.

– О безбедности купача брине спасилачка екипа у две смене са по три спасиоца на базену, док ћемо на језеру имати пет спасилаца. Вода се филтрира непрекидно, а квалитет узоркује и контролише Градски завод за јавно здравље Београд у чијим лабораторијама се испитују њена физичко-хемијска и микробиолошка својства – каже Драгићевић.

Термини за грађанство на отвореном базену су сваког радног дана од 10 до 19 часова. Понедељком, средом и петком од 19,30 до 20,30 часова организује се аквабик, рекреација жена, коју држе инструктори СРЦ „Колубара“. Обука непливача организује се уторком, четвртком и суботом у термину од 19,30 до 20,30 часова.

На основу уговора са „Колубара-Угоститељством“ посетиоци ће моћи да користе

услуге у ресторану на језеру до 22 сата, а на базену до 18 часова.

Цена карте на отвореном базену иста је као и прошле године – 100 динара за одрасле и 50 за децу, док је средом улаз бесплатан за све малишане.

Велика хала спортског центра неће радити током лета, али ће

теретана бити отворена за све кориснике и током летње сезоне.

– Очекујемо да ће у наредном периоду бити урађене две чесме поред отворених терена, где ће сви рекреативци и корисници наших објеката моћи да се освеже у наступајућим летњим данима – најавио је наш саговорник. Т. К.

Даме завршиле најбољу сезону

Освајањем првог места у Другој лиги (Група Запад) и пласманом у Прву лигу Женски фудбалски клуб „Колубара“ остварио је најбољу сезону у историји женског лазаревачког фудбала.

Поводом успеха током протекле сезоне за играчице, стручни штаб и руководство клуба приређен је пријем код председника Градске општине Лазаревац Бојана Синђелића.

Тренери ЖФК „Колубара“ захвалили су на подршци представницима лазаревачке општине и додали да су младе фудбалерке оправдале указано поверење. Такође, рекли су и да су прво место заслужено освојиле и надају се да ће тако наставити у наредној сезони. Наредни циљ је пласман у Супер лигу Србије. Још једна промоција женског фудбала у Лазаревцу било је и финале Купа Србије за даме, које је одржано на стадиону Фудбалског клуба „Колубара“.

Т. К.

Сведок три столећа



■ Прича о необичном здању чува успомену на прохујала времена

Ширење копова Рударског басена „Колубара“ протеклих деценија условило је нестајање читавих села на територији лазаревачке и лајковачке општине. Нетрагом су нестали Сакуља, Мали Борак, Цветовац, ускоро ће и Скобаљ. Људи одлазе, вођени својим жељама и могућностима, а домаћинства, имања, шуме, оранице остају. До првог сусрета са кашиком багера.

Село Мали Борак, на територији Општине Лајковац у колубарском округу, према последњем попису из 2011. године имало је 89 становника. У међувремену, и тој неколицини становника и њиховој имовини догодила су се пресељења, померања, измештања и све оно што неминовно обележава живот рударских насеобина. Таква судбина није заобишла ни два посебна „сведока прошлости“ овог села – конак Михајловића и конак Радића. Прича о њима остала је и данас, да међу бившим мештанима чува успомену о неким давно прохујалим временима.

Прича почиње 1866. године, када се у имућној породици

домаћина Илије Михајловића родио се син Рајко. Време је пролазило, младић је стасавао, засновао сопствену породицу и полако преузео бригу о породичном имању. Имало се о чему и бринути, од оца је наследио 20 хектара обрадиве земље у центру села, у близини школе, као и продавницу и кафану. Било је много посла, па се на зараду није могло пожалити.

Тако је 1883. године за младог домаћина започета изградња конака Михајловића, који је свој коначни изглед архитектонског бисера добио три године касније. Здање је изграђено у дубровачком стилу, препознатљивом по томе што комплетну конструкцију носе три камена лука. На исти начин, примера ради, изграђен је чувени мост на Неретви у Мостару. У кућу је уграђена 101.000 великих цигли, а озидани су високо приземље и спрат. У темељ су постављене огромне камене плоче за које је несхватљиво како су, у оно време, допремљене из каменолома. Дебљина зида, што је веома необично чак и за савремено доба, износила је 800 милиметара.

Међуспратну конструкцију конака чиниле су дебеле дрвене

греде које су на крајевима затворене даскама. Између њих се налазио слој песка који, на неки начин, представља изолацију. Унутрашње степениште је израђено од дрвета, а до последњих дана замењена су само окна на прозорима која нису одолела зубу времена. Дрвени подови одржали су се до самог краја, тј. пресељења. Судећи према јачини и квалитету градње, породична кућа Михајловића, без икаквих додатних улагања, могла је дочекати наредно столеће.

– Рајко Михајловић, мој чукундеда, био је човек са визијом, али и са знањем и умећем како ту визију да оствари. Иако је наследио велико имање и богатство, трудио се да генерацијама које долазе остави много више од материјалних добара. Са првим годинама 20. века он започиње политичко ангажовање и постаје народни посланик. Заслуге и добробит за државу и народ биле су повод да га краљ Петар Први Карађорђевић 1912. године одликује Орденом Светог Саве првог реда – каже Миле Јевремовић, наследник овог необичног здања.

Дошла су нова времена и донела нове изазове. Немачки

фашисти су током Другог светског рата запалили кућу, али, срећом, ватра је угашена. Породица је у кући живела све до 2001. године, до момента када је дом у Малом Борку морао бити напуштен због експропријације и ширења колубарских копова.

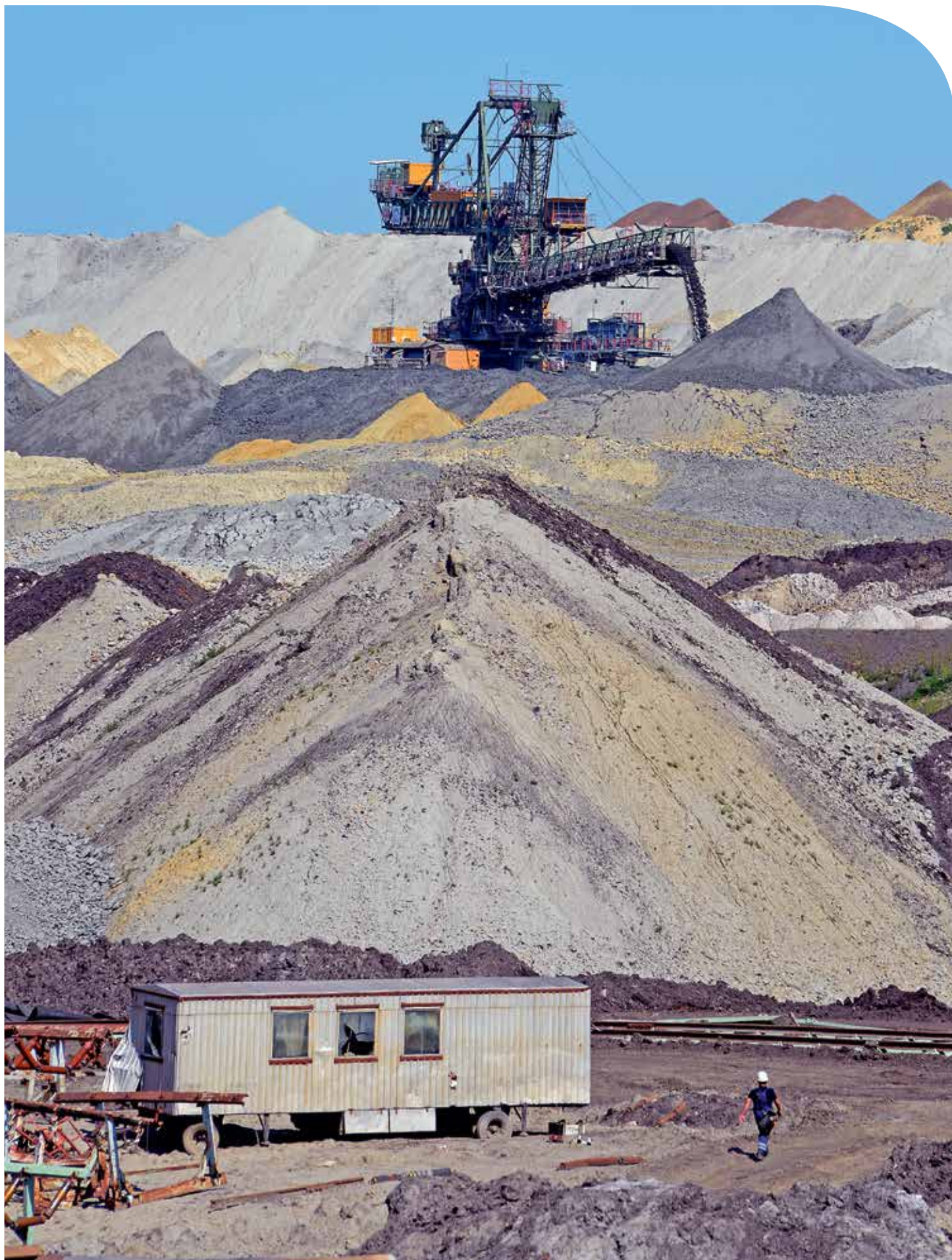
Миле Јевремовић је приликом изградње нове куће у Радљеву покушао да што више пренесе амбијент конака Михајловића, који се од 2000. године налази под надзором Завода за заштиту споменика културе у Ваљевоу, где су Законом о културним добрима утврђене мере заштите и обим дозвољених радова на објектима културе. То значи да су надлежне службе локалне самоуправе Општине Лајковац биле задужене да објекат измести на одређену локацију у оквиру своје територије, на начин прописан законом, али тако да грађевина задржи првобитни изглед.

Овај изузетно велики и скуп посао завршен је 2014. године, када је конак Михајловића пресељен на део ужег градског језгра у Лајковцу, између Стациона „Железничара“ и тзв. Војног круга. Здање још увек није добило своју употребну вредност у виду музеја, библиотеке, музичке школе и слично. Културну вредност и значај једне од последњих грађевина из 19. века нашег краја од уништења и заборава могу спасити само људи.

М. Г. Павловић

Сачувати успомене

– Када је саграђена, кућа мој чукундеде је била отворена за све људе добре воље. У њој је угледни домаћин окупљао госте, али и путнике намернике на конак. Иако није верна копија, објекат који је сада пресељен у Лајковац могао би бити отворен за ширу јавност. Надам се да ће бити довољно добре воље да се ова репрезентативна зграда приведе намени и сачува од зуба времена – истиче Јевремовић, који је запослен као техничар надзора Сектора инвестиција „Површинских копова“ Рударског басена „Колубара“.



/// Фото: М. Цвијетић



CIP – Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)[085.3]
 [Електропривреда Србије Енергија Колубара] **ЕПС Енергија Колубара** / главни и одговорни уредник Ана Павловић. -
 2017, бр. 1 (нов.) - . - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Београд : Службени гласник). - 25 cm
 Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
 ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
 COBISS.SR-ID 250299404

